

3413

৪২৬৩/লা:প্র:
২৩.৪.২২

JNANANKUR

BY

PURNA KANTA DEVA SARMA,

DIBRUGARH.

জ্ঞানাকুর ।

শ্রীপূর্ণকান্ত দেব শর্মা প্রণীত ।

ডিব্রুগড় ।

দশম সংস্করণ ।

কলিকাতা,

৬নং কলেজ-স্কোয়াব, সাম্য-যন্ত্রত, শ্রীনিবারণচন্দ্র

ঘোষৰ দ্বাৰা ছপা হ'ল ।

১৯০৩ ।

মূল্য ৯০ হুই অনা মাথোন ।

৪২৩৫/না:পু:
২৬.৪.২২

JNANANKUR

BY

PURNA KANTA DEVA SARMA,

DIBRUGARH.

জ্ঞানান্কুর ।

শ্রীপূর্ণকান্ত দেব শর্মা প্রণীত ।

ডিব্রুগড় ।

নবম সংস্করণ ।

কলিকাতা,

৬নং কলেজ-স্কোয়ার, সাম্য-মন্ত্রত, শ্রীনিবাৰণচন্দ্র

ঘোষৰ দ্বাৰা ছপা হ'ল ।

JNANANKUR

PURNIA KANTA DEVA SARMA
BUREAU

~~২০৮/অ.~~

। চন্দ্রানন্দ

৪২৩৫/অ:

। তর্কিণী নামে চন্দ্রানন্দ চন্দ্রানন্দ

। চন্দ্রানন্দ

PREFACE.

Since Assam came under the British rule, Bengali had, for some time, been the language of the Court and the School, Assamese being neglected as a mere corruption of the other. But in the year 1871, perhaps fortunately for the people of Assam, Sir George Campbell, the then Lieutenant-Governor of Bengal, passed an order to use Assamese as the Vernacular of the Court and the Schools. Now nearly 12 years have passed since its introduction, yet there is no sign of improvement. Bengali is still the medium of knowledge in the Middle Class Schools and the want of good books is the palpable reason for it. Indeed there have of late appeared some elementary text books on Geography, Grammar, History, Geometry, &c, but good readers are not to be found in number. This want can be easily removed by the efforts of our educated and learned countrymen. But from that side we are almost hopeless to meet any support, as they seem to neglect taking such business in their hands.

Though it would be presumptuous on my part to undertake such an onerous task with my limited acquirements and powers, yet I must muster courage and energy to appear before the public knowing that things always prepare the way for the great.

A reader, entitled Hitakatha Pratham Soa prepared by me is already printed and published. But perceiving it will not suit the lower class boys as their text book, I have prepared this little book under the title of "Jnanankur," which I hope will easily be mastered by the young pupils. It is full of good stories and fables; and if the young intellect be a little benefited by it, shall consider my labour amply rewarded.

This little book has no pretensions to correctness of thought or language. Our language being not yet fully established there might be many blunders regarding spelling and style. This being so, all that I can do is to ask the well-intentioned educated men of our country in case they discover any shortcomings, to be kind enough to point out to me the same, in order that they may be rectified in due course. It is needless to add that such tokens of friendship will be accepted with respect and gratitude by myself.

DIBRUGARH, } PURNA KANTA DEVA SARMA.
The 12th Sept., 1883.

OPINION
OF
THE ASSAM VERNACULAR TEXT BOOK COMMITTEE
NOWGONG.
JNANANKUR
BY
PURNA KANTA DEVA SARMA.
DIBRUGARH.

"This book contains many usefull lessons like the Calcutt School Book Society's Reader No. III. It will be useful the boys who read it. There are certain orthographic mistakes in the book. I think this was owing to the autho inability to see the proof sheets as the book was printed Calcutta.

(Sd.) GUNABHIRAM BARUA,
12-2-84. *Extra Assisiant Commissioner.*

"I concur with the above remarks."
16-3-84. (Sd.) PRASANNA KUMAR SEN.

'It is a prose reader in Assamese. It contains ma useful lessons and will be useful to the boys who read it.'

14-3-84. (Sd.) RATNA KANTA BARUA.

পাতনি ।

আমাৰ দেশ ইংৰেজাধিকৃত হবৰে পৰা ইংৰাজী ১৮৭১ চন-
লৈকে অসমীয়া ভাষাক বাঙ্গালীৰ বিকৃত বুলি ৰাজ-সভা আৰু
পঢ়াশালী বিলাকত বঙ্গভাষাকে চলোৱা হৈছিল। ইংৰাজী ১৮৭১
চনৰে পৰা আমাৰ ভাগ্যৰ গুণেৰে মাননীয় লেপ্টনেণ্ট গবৰ্ণৰ
শ্ৰী জৰ্জ কেম্বেল চাহাৰৰ অনুগ্রহত অসমীয়া ভাষা এই দেশৰ
পঢ়াশালী আৰু ৰাজ-সভাৰ কাৰ্য্যত চলিত হৈছে। কিন্তু অসন্তো-
ষৰ বিষয় এই যে, এতিয়ালৈকে ১০।১২ বছৰও অসমীয়া ভাষাৰ
উন্নতি হোৱা যেন দেখা নেযায়। সদৰ বঙ্গবিদ্যালয় বিলাকত
এতিয়াও আগৰ দৰে বঙ্গ ভাষাই চলিব লাগিছে। অসমীয়া
ভাষাত ভাল পুথি দেখকহি ইয়াৰ প্ৰধান কাৰণ। সম্প্ৰতিই
ভাষাত ধ্যাকৰণ, ভূগোল, বুৰঞ্জী, ক্ষেত্ৰতত্ত্ব, আদি প্ৰায় সকলো
প্ৰকাৰৰ ভাল ভাল পুথিকে দেখিবলৈ পোৱা যায়, কিন্তু পাঠৰ
পুথি অৰ্থাৎ সাহিত্যহে বৰকৈ দেখা পোৱা নেযায়। সেই ফেৰি
অভাবো দেশীয় জ্ঞানী আৰু পণ্ডিত সকলে কাণ কৰিলে সোন-
কালে পূৰণ হব। কিন্তু তেওঁবিলাকৰ ভিতৰত প্ৰায় সকলোকে
সেই ফাললৈ পিঠি দিয়া দেখি মই সেই বাটে যাবলৈ আগ
বাঢ়িলোঁ। অৱশ্যে মহা মহা জ্ঞানী সকলৰ যি বাটে যাবলৈ
মন গা উধুৱা নাই, মোৰ নিচিনা অলপ ধতুৱা জীৱৰ তালৈ সাহ
কৰা বৰ ছৰাশাৰ কথা। কিন্তু অলপ স্কন্ধা পালেই মোতকৈ
বৰ মূৰীয়া বোৰে তাক বহলাই ভোঁহাৰি নিব, এই আশয়েৰে মই
এই ছক্ৰ কাৰ্য্যলৈ আগ বাঢ়িলোঁ।

ইয়াৰ আগৰে “হিতকথা প্ৰথম ছোৱা” নামেৰে এখনি পুথি মোৰ দ্বাৰা লেখা হৈ মুদ্ৰিত আৰু প্ৰকাশিত হৈছে। সেই পুথি খনি নিচেই নামৰ খাপৰ লৰাৰ উপযুক্ত যেন নেদেখি, “জ্ঞানাসুৰ” নামে এই পুথি খনি বচিলেঁ। ইয়াত সকল লৰাই বেগেতে বুজিব পৰা হিতোপদেশ পূৰ্ণ ভালেমান ছুটি ছুটি সাধু কথা, বা প্ৰবন্ধ লিখা হৈছে। ইয়াৰ দ্বাৰাই স্কুলমাৰমতি বালক সকলৰ অলপমান উপকাৰ হোৱা যেন দেখিলেও মোৰ শ্ৰম সাৰ্থক মানিম।

এই পুথি খনি যে একেবাৰে ভ্ৰমশূন্য, মই এনে কথা কব নোৱাৰোঁ। ইয়াত বৰ্ণাশুদ্ধি আদি নানা প্ৰকাৰৰ দোষ থাকিব পাৰে। এতেকে মই স্বদেশ-হিতৈষী জ্ঞানী সকলক ইয়াকে ধাটেঁ, তেঁও বিলাকে যেন সেই বাবে মোক গৰিহনা নকৰি নিজৰ উদাৰতা গুণেৰে দোষ বিলাক দেখুৱাই দিয়ে।

ডিব্ৰুগড়,
শক ১৮০৫।

শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা।

দ্বিতীয়বাৰৰ বিজ্ঞাপন।

এই পুথি খনি পঢ়াশালী বিলাকত প্ৰচলিত হবৰ আজ্ঞা হোৱাত ইয়াৰ পুনঃ মুদ্ৰাঙ্কন আবশ্যক হল! এতেকে ইয়াক বথাসাধ্য সংশোধন কৰি দ্বিতীয় বাৰ মুদ্ৰিত কৰা গ'ল। এই পুথি খনি শ্ৰীযুত দেবীচৰণ বৰুৱা মহোদয়ে আদিৰ পৰা অন্ততৈ এবাৰ চাই কেতবিলাত ভ্ৰম দেখুৱাই দিলে; সেই বাবে

মুক্তকণ্ঠেৰে তেঁওৰ শলাগ ল'লোঁ। তেঁও এই পুথিৰ বিষয়ে যি
মত প্ৰকাশ কৰিলে, তাক তলত দিয়া গ'ল। ইতি।

ডিব্ৰুগড়, }
শক ১৮০৭, আষাঢ়। } শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা।

“So far as my short examination allowed me, I corrected a few spellings, which were either printing mistakes or blunders of the author. The book, as the author professes, is no doubt suitable to those students who are junior to the students of the Part I of “Hitakatha.” I can guarantee that this little book will render much help in educating the juvenile intellect.

DIBRUGARH, }
1806. } (Sd.) DEVI CHURUN BARUA.

তৃতীয়বাৰৰ বিজ্ঞাপন।

এই পুথি পঢ়াশালীত প্ৰচলিত হোৱাত অধিক পুথিৰ প্ৰয়ো-
জন হেতু তৃতীয়বাৰ মুদ্ৰিত কৰা গ'ল।

ডিব্ৰুগড়, }
শক ১৮০৯। } শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা।

চতুৰ্থবাৰৰ বিজ্ঞাপন ।

এই পুথি পঢ়াশালী বিলাকত বহুল প্ৰচাৰ হোৱাত চাৰিও ফালৰ পৰা অধিক পৰিমাণে পুথিৰ আৱশ্যক হোৱাত ততাতৈয়াকৈ চতুৰ্থবাৰ মুদ্ৰিত কৰা গ'ল । এইবাৰ ইয়াত একো লৰচৰ কৰা নহ'ল ইতি ।

ডিব্ৰুগড়,
শক ১৮১৩ ।

শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা ।

পঞ্চমবাৰৰ বিজ্ঞাপন ।

এই পুথি সৰ্ব্বসাধাৰণৰ ওচৰত যথেষ্ট আদৰণীয় হৈ পঢ়াশালী বিলাকত বহু পৰিমাণে প্ৰচলিত হৈছে । এতিয়া ইহাৰ বহুল প্ৰচাৰ হৰৰ দেখি পঢ়াশালীৰ লৰাৰ সুবিধাৰ নিমিত্তে ইয়াৰ বেচ আগতকৈ কম কৰা গ'ল । ইতি ।

ডিব্ৰুগড়,
শক ১৮১৫,
৩০এ শ্ৰাবণ ।

শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা ।

ষষ্ঠবাৰৰ বিজ্ঞাপন ।

এইবাৰ এই পুথিত কোনো লৰচৰ কৰা ন'হল । ইতি ।

ডিব্ৰুগড়,
শক ১৮১৭,
২৪এ ভাদ্ৰ ।

শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা ।

সপ্তমবাৰৰ বিজ্ঞাপন ।

এইবাৰ এই পুথিত ভালেখিনি লবচৰ হৈছে। ই শ্ৰীযুক্ত হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী মহোদয়েৰ স্বদেশ অনুৰাগৰ চিন মাথোন। তেঁও এই পুথিখনি এবাৰ আঠোপাস্ত পঢ়ি ভালেমান ভ্ৰম প্ৰমাদ দেখুৱালে, সেই-বাবে অন্তবেসৈতে তেঁওৰ শলাগ ললোঁ। আৰু তেঁও যি মত প্ৰকাশ কৰিলে তাকো তলত দিলোঁ। ইতি।

ডিব্ৰুগড়,

অপৰ আসাম।

শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা।

১ জ্যৈষ্ঠ, শক ১৮১৯।

I have carefully gone through this little book by Srijut Purna Kanta Sarma and have made a few verbal alterations at the request of the author. I am happy to observe that the lessons are selected with taste and judgment, and they will admirably suit the capacities of young boys and girls.

DIBRUGARH,
10-5-97.

} (Sd.) H. C. GOSSAIN.

অষ্টমবাৰৰ বিজ্ঞাপন ।

এই পুথি সাধাৰণৰ ওচৰত আশানুৰূপ আদৰণীয়তাই পঢ়া-শালীত বহুল প্ৰচাৰ হোৱাত ইয়াক অষ্টমবাৰ মুদ্ৰিত কৰিলো। এইবাৰ আখৰ বিলাক মাত্ৰ ডাঙ্গৰ কৰিলো। ইতি।

ডিব্ৰুগড়,

শক ১৮২২, ৯ শ্ৰাবণ।

} শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা।

নবম বাৰৰ বিজ্ঞাপন ।

মাননীয় শ্ৰীল শ্ৰীযুক্ত চিফ্ কমিছনৰ সাহাৰ বাহাদুৰৰ আজ্ঞা
মতে এই পুথিখনি নিম্নপাইমেৰি পঢ়াশালীৰ পাঠ্য নিদ্দিষ্ট হোৱাত
ইয়াৰ পুনঃ মুদ্ৰাঙ্কণ আবশ্যক হ'ল। ইয়াত এইবাৰ একো
লবচৰ কৰা নহল। ইতি ।

ডিব্ৰুগড়,
শক ১৮২৫ ।
১৫ঠি আশ্বিন ।

শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা ।

শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত শৰ্ম্মা

আমো নিহিত্য সভা।

লাহিৰী।

তাৰিখ.. ২৭/৩/২৭ নং ১৬৭ (খ)

জ্ঞানাক্ষৰ ।

ব্যাধ আৰু শিয়াল ।

কোনো এক ব্যাধে পছ মাৰিবলৈ গৈ, এটা বৰ ডাঙ্গৰ বৰাগাহৰি আৰু এটা মৃগ মাৰিলে। তাকে কান্ধ-তলৈ আহোঁতে আহোঁতে বাতি হ'ল। ঘৰ নেপাই, একাঁৰ হবৰ দেখি, ব্যাধ বাটতে এজোপা আম গছৰ তলতে ব'ল। সেই গছৰ তলতে এটা ডাইল সাপ থাকে। সি সদাই সেই জোপা গছৰ পকা আমবিলাক খাই থাকে গছৰ তলত ব্যাধক দেখি সাপে ভাবিলে, এই ব্যাধে, কাইলৈ বাতি পুৱালেই পকা আম খিনি লৈ গুছি যাব; এতেকে ইয়াক বধ কৰাহে উচিত। এই ভাবি ব্যাধক আহি খোট মাৰিলে। ব্যাধ বিষৰ জ্বালাত চাৰিও ফালে চাই, সাপটোক দেখি এপাট কাঁৰ মাৰি, মাৰি পেলালে। বৰাগাহৰি, মৃগ, ব্যাধ, আৰু সাপ, একে ঠাইতে পৰি

থাকিল। এটা শিয়ালে ব্যাধক মৃগ আৰু বৰাগাহৰি আনিবৰ দেখি সেই জোপা গছৰ আঁৰতে লুকাই, জোপালৈ থাকি ভাবিছিল, “এই মানুহটে অৱশ্য বাতি মাংস সিজাই খাব, মইয়ো তাৰে এভাগ পাম। মঙ্গল নেপালেও হাবকে চোবাবলৈ পাম।” এতিয়া সাপৰ কামোত্ত ব্যাধ আৰু ব্যাধৰ শবত সাপ মৰা দেখি শিয়ালটো তুবন্তে ওচৰ চাপি আহিল। ভালে দিনৰ আহাৰ একে ঠাইতে পাই, ভাবিবলৈ ধৰিলে, এই মানুহটে এমাহ যাব, মৃগ আৰু বৰাগাহৰি এই দুটাৰে দুমাহ যাব, আৰু এই সাপটোৰেও এদিন যাব। এতেকে কালিৰ পৰা ইহঁতক খাবলৈ ধৰিম। আজি বাতিটো এই চৰ্ম্ম-নিৰ্ম্মিত ধনুৰ জোৰ ডাল খাই নিয়াওঁ। ইয়াকে স্থিৰ কৰি সি ধনুৰ জোৰত মুখ দিওঁ-তেই জোৰ ছিগি ধনু খনৰ এটা আগ আহি বেতালিৰ দিগ্ৰিত সোমালহি। সেই জ্বালাতে শিয়ালো তাতে পৰি মৰি থাকিল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহৰ সকলো আপদ প্ৰায় লোভৰ পৰাই হয়, আৰু আতিকৈ সাঁচিলে বিধিনি হয়; এতেকে লোভ আৰু আতিকৈ সাঁচা ভাল নহয়।

মো-মাথী আৰু কৰ্পো।

এক মো-মাথী পিয়াহ লাগি পানী পিবলৈ যাওঁতে নৈত পৰি উঠিগৈছিল। এটা কৰ্পো সেই নৈৰ দাঁতিত

হলি থকা গছ এজোপাৰ ডাল এটাত বহি আছিল।
 মৌ-মাখীটো উঠি আহিবৰ দেখি, সি সৰু ডাল এটাত পৰি
 ডালটো ডোঁৱাই পানীত পেলাই দিলে। মৌ-মাখীয়ে
 তাতে উঠি প্ৰাণ বন্ধা কৰিলে। কিছুদিনৰ মূৰত সেই
 কপৌ এক ব্যাধৰ জালত আবদ্ধ হল। ব্যাধে আহি জালৰ
 জৰি টানিছেহি, এনেতে সেই মৌ-মাখীয়ে তাৰ পূৰ্বোপ-
 কাৰীক জালত আবদ্ধ দেখি, ব্যাধৰ চকু, কাণ, নাক, আদি
 সন্ধি স্থলত বিন্ধিবলৈ ধৰিলে; ব্যাধে তত নেপাই জালৰ
 জৰি এৰি দিলে, কপৌটো উড়ি গুছি গ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—উপকাৰ কেতিয়াও অথলে নেযায়,
 পৰৰ উপকাৰ কৰা আৰু আপোনাৰ মঙ্গল সঞ্চয় কৰা সমান।
 নিচেই সামান্যৰ পৰাও সময়ত উপকাৰ পাব পাৰি। এতেকে
 বৰ সৰু সকলোৰে উপকাৰ কৰা উচিত।

ঘৃগ আৰু সিংহ।

কোনো সময়ত এক হৰিণা, ব্যাধৰ খেদা খাই আহি,
 প্ৰাণৰ ভয়ত এক সিংহৰ গাঁতত সোমালহি। পাছে
 সিংহই পাই, ধৰি খাই থ'লে। তেতিয়া মৰণ কালত
 হৰিণাই ক'লে, “হায় হায়! মোৰ কি দুৰ্দশা! মই মানুহৰ
 হাতৰপৰা সাৰি আহি, তাতকৈও প্ৰবল শত্ৰুৰ হাতত পৰি
 প্ৰাণ হেৰুৱালোঁহি।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—সাৰধান হৈ নচলিলে মানুহ এক আপদৰ পৰা মুক্ত হৈয়ো তাতকৈ ভয়ানক আপদত পৰিবৰ সম্ভৱ।

এক শহানী আৰু বাঘিনী।

এদিন এজনী শহানীয়ে এক বাঘিনীৰ ওচৰলৈ গৈ ক'লে, “বাঘিনী বাই! মোৰ বচৰে পতি অনেক সন্তান হয়, কিন্তু তোমাৰ ওপজাব পৰা মৰালৈকে এটা মাত্ৰ সন্তান জন্মে।” তাতে বাঘিনীয়ে মাত লগাই ক'লে, “মোৰ যে এটা সন্তান হয়, সি তোমাৰ বহু সন্তানতকৈও শ্ৰেষ্ঠ।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—ভালেমান অধম সন্তানতকৈ এটা সংপূৰ্ণ হোৱা ভাল।

বাঁৰী আৰু হংসী।

এজনী বাঁৰী মানুহে এজনী পাতিহাঁহ পুহিছিল। সেই হাঁহ জনীয়ে দিনে পতি এটা এটা কনি পাৰে। তাকে দেখি বাঁৰীয়ে ভাবিলে, এই হাঁহ জনীক যদি মই ভালকৈ খাবলৈ দিওঁ, তাই দিনে দুটা কি তাতকৈও সবহ কনি পাৰিব। এই আশয়েৰে, তাই হাঁহ জনীক আগতকৈ সবহ সবহ আহাৰ দিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু অপৰিচিত ভোজনৰ দোষত হাঁহ জনী পেট ফাটি মৰি থাকিল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে অধিক লাভলৈ বৰকৈ আকাঙ্ক্ষা কৰিলে মূলো হেৰুৱায়।

মৃত্যু আৰু বুঢ়া মানুহ।

এদিন এটা মানুহে মূৰত এবোজা কাঠ ভাৰবৈ আনি, বৰ ক্লান্তহে মূৰৰ পৰা কাঠ বোজা পেলাই দি ক'লে, “মোৱালৈ যমো নাই, কনাই মোক নেদেখে।” এই কথা কোৱা মাত্ৰকতে যম আহি তাৰ আগত থিয় হৈ শুধিলে, “মোক কিয় মাতিছিলি?” তেতিয়া সেই মানুহটে বিচুৰ্ভিখাই ক'লে, “মই খৰিমুঠা মোৰ মূৰত তুলি দিবলৈ তোমাক মাতিছিলোঁ।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—পৃথিবীৰ ভিতৰত মানুহে যিমান কষ্ট পাওক আৰু যিমান বুঢ়া বা কণীয়া হওক, তত্ৰাচ মৰিবলৈ বাহা নকৰে।

সিংহ আৰু দুই বলদ।

এদিন এক সিংহে দুটা ছৰ্ট পুৰ্ট বলদ দেখা পাই আক্ৰমণ কৰিলে। তেতিয়া দুয়ো বলদ আত্মৰক্ষাৰ নিমিত্তে ঐক্যহে, ওভোটা ওভোটাকৈ, অৰ্থাৎ এটাৰ নেজৰ ফালে ইটে নেজ কৰি হনিয়াবলৈ ধৰিলে। সিংহে সিহঁতক ধৰিবলৈ ছল নেপাই ক'লে, “হে বৃষভহঁত! তহঁত যদি স্নুকীয়া স্নুকীয়া হৈ থাক, মই একো নকৰোঁ।”

সিংহৰ এই কথাৰে বিশ্বাস কৰি বলদ দুটা বেলেগ হ'ল। তেতিয়া সিংহই ধৰি এটা এটাকৈ দুয়োটা বধ কৰিলে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে মুঠ বান্ধি থাকিলে শত্ৰুৰে সতকাই বল কৰিব নোৱাৰে আৰু সাহ নেপায়, কিন্তু অনেক্য হলেই নষ্ট পায়।

সিংহ আৰু শিয়াল।

এক সিংহ বুঢ়া হোৱাত জীৱ জন্তু ধৰি খাবলৈ তাৰ গাত বলশক্তি নাইকিয়া হ'ল। বলেৰে নোৱাৰি ছলেৰে জন্তু ধৰি খাবৰ মনেৰে সি এটা গাঁতত নৰীয়াৰ ভেষ ধৰি পৰি থাকিল। তাৰ এইয়ে মনৰ ভাব আছিল যে, কোনো জন্তুৱে তাক চাবলৈ আহিলে সি তাক ধৰি খাব। পাছে এদিন এক শিয়ালে তাৰ গাঁতৰ ওচৰলৈ গৈ, প্ৰণাম কৰি শুধিলে, “পশুৰাজ! আপুনি কেনে আছে?” সিংহই কেঁকাই কেঁকাই ক'লে, “তুমি ভিতৰলৈ আহি চোৱাঁহি।” এই কথা শুনি ধূৰ্ত্ত শিয়ালে কলে, “হে মহাশয়! মই ইয়ালৈ আহি অনেকৰ প্ৰবেশ কৰা ছিন পালোঁ, কিন্তু কাৰো ওলাই অহা ছিন নেপালো।” ইয়াকে কৈ শিয়ালে উভটি ভিৰাই ধৰি লব দিলে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—বিবেচনা নকৰি কোনো কাৰ্য্যত প্ৰবৃত্ত হোৱা কৰ্ত্তব্য নহয়।

এক গৰখীয়া ল'ৰা ।

এটা গৰখীয়া ল'ৰাই চাপৰিত গৰু চৰাই থাকোতে “বাঘ আহিছে” বুলি চিঞৰিবলৈ ধৰিলে। তাৰ চিঞৰ শুনি হাতত টাঙ্গোন লৈ চাৰিও ফালৰ পৰা মানুহ চাপি আহিল। ওচৰ পাই দেখিলেহি, বাঘ নাই, গৰখীয়া ল'ৰাটে খি'খিকৈ হাঁহিব লাগিছে। গৰখীয়া ল'ৰাই মিছাকৈ ফাকতি কৰি বাঘ আহিছে বুলি চিঞৰিছিল, ইয়াকে জানি সেই মানুহবোৰ দিহাদিহি গুছি গ'ল। পাছে এদিন সচাসচিকৈ গৰুৰ মাজত বাঘ আহি সোমালহি। তেতিয়া সি “বাঘ আহিছে” বুলি গগন উধাই এটাহ পাৰি থাকোতে আগৰ দৰে মিছাকৈ খেগালি কৰিছে হেণ্ডাৰি, কোনো ওচৰ চাপি নগল। বাঘে বপুৰা গৰখীয়াক ক্ৰামোৰ মাৰি লৈ গুছি গ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মিচলীয়া মানুহৰ সচা কথাতো মানুহে সাচ নপতিয়ায়।

সিংহ আৰু নিগনি ।

কোনো এক সিংহ এজোপা গছৰ তলত শুই আছিল। দৈবাৎ ক'ৰবাৰ পৰা আহি এটা কঠালগুটীয়া নিগনি সিংহৰ হাতোৰাতে পৰিলহি। নিগনিয়ে তেতিয়া বৰ ভয় পাই সিংহক কাকুতি কৰিবলৈ ধৰিলে, “হে

সিংহৰ এই কথাৰে বিশ্বাস কৰি বলদ ছুটা বেলেগ হ'ল। তেতিয়া সিংহই ধৰি এটা এটাকৈ দুয়োটা বন্ধ কৰিলে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে মুঠ বান্ধি থাকিলে শত্ৰুৰে সতকাই বল কৰিব নোৱাৰে আৰু সাহ নেপায়, কিন্তু অনৈক্য হলেই নষ্ট পায়।

সিংহ আৰু শিয়াল।

এক সিংহ বুঢ়া হোৱাত জীৱ জন্তু ধৰি খাবলৈ তাৰ গাত বলশক্তি নাইকিয়া হ'ল। বলেৰে নোৱাৰি ছলেৰে জন্তু ধৰি খাবৰ মনেৰে সি এটা গাঁতত নৰীয়াৰ ভেষ ধৰি পৰি থাকিল। তাৰ এইয়ে মনৰ ভাব আছিল যে, কোনো জন্তুৱে তাক চাবলৈ আহিলে সি তাক ধৰি খাব। পাছে এদিন এক শিয়ালে তাৰ গাঁতৰ ওচৰলৈ গৈ, প্ৰণাম কৰি শুধিলে, “পশুৰাজ! আপুনি কেনে আছে?” সিংহই কেঁকাই কেঁকাই ক'লে, “তুমি ভিতৰলৈ আহি চোৱাঁহি।” এই কথা শুনি ধূৰ্ত্ত শিয়ালে কলে, “হে মহাশয়! মই ইয়ালৈ আহি অনেকৰ প্ৰবেশ কৰা ছিন পালোঁ, কিন্তু কাৰো ওলাই অহা ছিন নেপালোঁ।” ইয়াকে কৈ শিয়ালে উভটি ভিৰাই ধৰি লব দিলে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—বিবেচনা নকৰি কোনো কাৰ্য্যত প্ৰবৃত্ত হোৱা কৰ্ত্তব্য নহয়।

এক গৰখীয়া ল'ৰা ।

এটা গৰখীয়া ল'ৰাই চাপৰিত গৰু চৰাই থাকোতে “বাঘ আহিছে” বুলি চিঞৰিবলৈ ধৰিলে। তাৰ চিঞৰ শুনি হাতত টাঙ্গোন লৈ চাৰিও ফালৰ পৰা মানুহ চাপি আহিল। ওচৰ পাই দেখিলেহি, বাঘ নাই, গৰখীয়া ল'ৰাটে থি'থিকৈ হাঁহিব লাগিছে। গৰখীয়া ল'ৰাই মিছাকৈ ফাকতি কৰি বাঘ আহিছে বুলি চিঞৰিছিল, ইয়াকে জানি সেই মানুহবোৰ দিহাদিহি গুছি গ'ল। পাছে এদিন সচাসচিকৈ গৰুৰ মাজত বাঘ আহি সোমালহি। তেতিয়া সি “বাঘ আহিছে” বুলি গগন উধাই এটাহ পাৰি থাকাতো আগৰ দৰে মিছাকৈ খেমাৰি কৰিছে হেণ্ড ভাবি, কোনো ওচৰ চাপি নগল। বাঘে বপুৰা গৰখীয়াক ক্ৰামোৰ মাৰি লৈ গুছি গ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মিচলীয়া মানুহৰ সচা কথাতো মানুহে সাচ নপতিয়ায়।

সিংহ আৰু নিগনি ।

কোনো এক সিংহ এজোপা গছৰ তলত শুই আছিল। দৈবাৎ ক'ৰবাৰ পৰা আহি এটা কঠালগুটীয়া নিগনি সিংহৰ হাতোৰাতে পৰিলহি। নিগনিয়ে তেতিয়া বৰ ভয় পাই সিংহক কাকুতি কৰিবলৈ ধৰিলে, “হে

পশুৰাজ ! তুমি মোক বধ নকৰিবা, মই নিচেই ক্ষুদ্ৰকায়, মোৰ মঙ্গহেৰে তোমাৰ ভোক নুগুছে আৰু মোক মাৰিলে তোমাৰ গোঁববো নাই।” নিগনিৰ কাকুতি শুনি, সিংহে তাক মৰম লাগি এৰি দিলে। কিছু দিনৰ মূৰত সেই সিংহ ব্যাধৰ জালত পৰিল। সি কোনো-কপে জালৰ পৰা ওলাব নোৱাৰিলে। তেতিয়া সেই নিগনিয়ে সিংহক সেই অৱস্থাত দেখি দাঁতেৰে জাল কুৰ্তি বান্ধ ছিঙ্গি দিলে। সিংহ নিৰ্বিৰঘ্বে ওলাই গ’ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে মহৎ পদ পালে কাকো তুচ্ছ জ্ঞান কৰিব নেলাগে। কালত অতি ক্ষুদ্ৰৰ পৰাও মহতৰ উপকাৰ হব পাৰে।

দুই বন্ধু।

কোনো দুই সখিয়েক গোট খাই ধন ঘটিবলৈ একাললৈ ওলাই গল। বাটত যাওতে তাৰে এটাই এজোপা গছৰ তলত চোৰে খোৱা একলহ ৰূপ পালে। তেতিয়া সি ক’লে “সখ্য, এই বাটে আহি মই বহুত ধন পালোঁ।” সখিয়েকে ক’লে, “সখ্য, আমাৰ আজি কপাল ভাল।” ধন-পোৱাটো সখিয়েকে ক’লে, “সখ্য, মই ধন পাইছোঁ, মোৰহে কপাল ভাল, তুমি ‘আমাৰ কপাল ভাল’ কিয় বুলিছা ? “এই ধনত তোমাৰ ভাগ নাই।” এনেতে সেই ধনৰ গৰাকী চোৰ আহি পালেহি। তেতিয়া ধন পোৱাটো

মাত লগালে, “সখ্য সৌৰা চোৰে আমাক পালেহি, এতিয়া
আমাৰ প্ৰাণ বধিব।” তেতিয়া ধন নেপোৱাটে ক’লে,
“সখ্য, এতিয়া কিয় ‘চোৰে আমাৰ প্ৰাণ বধিব, বুলিছা ?
তুমি ধন পাইছা, তুমি মৰিবা ; মই কিয় মৰিম ?”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—যি মানুহে আনক সুখৰ ভাগী কৰিব
নোখোজে, কেবল দুঃখৰহে ভাগী কৰিব খোজে, তাক প্ৰকৃত
বন্ধ বুলিব নোৱাৰি।

সিংহ আৰু বনচৰ জন্তু।

কোনো এক বনত এক বৰ দুৰন্ত সিংহ আছিল। সি
বুঢ়া হ'লত, শক্তিহীন হৈ, লৰিব চৰিব নোৱাৰি গাঁততে
পৰি থাকে। খাবলৈ নেপাই ক্ষীণাই হাৰ চাল মাত্ৰ
আছিলগৈ। উপায় নেপাই সি আন জন্তু বিলাকক কাৰ্বো
কোকালি কৰি আহাৰ খোজে ; কিন্তু সিহঁতে তাৰ পূৰ্বৰ
নিষ্ঠুৰতা স্মৰি নথৈ তিবস্কাৰ কৰি গুচি যায়। সিহঁতক
প্ৰতিফল দিবলৈ সিংহৰ গাত বল নাই, কি কৰিব, সকলো
অপমান সহি থাকে। এদিন এটা গাধ আহি, সিংহক
পূৰ্বৰ ব্যৱহাৰৰ নিমিত্তে নানাকপে গৰিহনা কৰি, সিংহৰ
মুখতে লাঠি মাৰি দিলে। সেই লাঠিতে সিংহৰ প্ৰাণ
বাজ হ'ল। মৰণ কালত সিংহই খেদ কৰি ক’লে, “হাঁয়
হাঁয়, মই ডেকা কালত তেজৰ বলত ইমানকৈ কিয় দপ-
দপাইছিলোঁ ? এতিয়া তাৰ প্ৰতিফল পালোঁ। যদি মই

পশুৰাজ ! তুমি মোক বধ নকৰিবা, মই নিচেই ক্ষুদ্ৰকায়, মোৰ মঙ্গহেৰে তোমাৰ ভোক নুগুছে আৰু মোক মাৰিলে তোমাৰ গৌৰৱো নাই।” নিগনিৰ কাকুতি শুনি, সিংহে তাক মৰম লাগি এৰি দিলে। কিছু দিনৰ মূৰত সেই সিংহ ব্যাধৰ জালত পৰিল। সি কোনো-কপে জালৰ পৰা ওলাব নোৱাৰিলে। তেতিয়া সেই নিগনিয়ে সিংহক সেই অৱস্থাত দেখি দাঁতেৰে জাল কুৰ্তি বান্ধ ছিঙ্গি দিলে। সিংহ নিৰ্বিৰনে ওলাই গ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে মহৎ পদ পালে কাকো তুচ্ছ জ্ঞান কৰিব নেলাগে। কালত অতি ক্ষুদ্ৰৰ পৰাও মহতৰ উপকাৰ হ'ব পাৰে।

দুই বন্ধু।

কোনো দুই সখিয়েক গোট খাই ধন ঘটিবলৈ এফাললৈ ওলাই গল। বাটত, যাওতে তাৰে এটাই এজোপা গছৰ তলত চোৰে খোৱা একলহ ৰূপ পালে। তেতিয়া সি ক'লে “সখ্য, এই বাটে আহি মই বহুত ধন পালোঁ।” সখিয়েকে ক'লে, “সখ্য, আমাৰ আজি কপাল ভাল।” ধন-পোৱাটো সখিয়েকে ক'লে, “সখ্য, মই ধন পাইছোঁ, মোৰহে কপাল ভাল, তুমি ‘আমাৰ কপাল ভাল’ কিয় বুলিছা ? “এই ধনত তোমাৰ ভাগ নাই।” এনেতে সেই ধনৰ গৰাকী চোৰ আহি পালেহি। তেতিয়া ধন পোৱাটে

মাত লগালে, “সখ্য সোঁৱা চোৰে আমাক পালেহি, এতিয়া
আমাৰ প্ৰাণ বধিব।” তেতিয়া ধন নেপোৱাটে ক’লে,
“সখ্য, এতিয়া কিয় ‘চোৰে আমাৰ প্ৰাণ বধিব, বুলিছা ?
তুমি ধন পাইছা, তুমি মৰিবা ; মই কিয় মৰিম ?”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—যি মানুহে আনক সুখৰ ভাগী কৰিব
নোখোজে, কেবল দুঃখৰহে ভাগী কৰিব খোজে, তাক প্ৰকৃত
বন্ধু বুলিব নোৱাৰি।

সিংহ আৰু বনচৰ জন্তু।

কোনো এক বনত এক বৰ দুৰন্ত সিংহ আছিল। সি
বুঢ়া হ'লত, শক্তিহীন হৈ, লৰিব চৰিব নোৱাৰি গাঁততে
পৰি থাকে। খাবলৈ নেপাই ক্ষীণাই হাৰ চাল মাত্ৰ
আছিলগৈ। উপায় নেপাই সি আন জন্তু বিলাকক কাৰো
কোকালি কৰি আহাৰ খোজে ; কিন্তু সিহঁতে তাৰ পূৰ্বৰ
নিষ্ঠুৰতা স্মৰি নথৈ তিবস্কাৰ কৰি গুচি যায়। সিহঁতক
প্ৰতিফল দিবলৈ সিংহৰ গাত বল নাই, কি কৰিব, সকলো
অপমান সহি থাকে। এদিন এটা গাধ আহি, সিংহক
পূৰ্বৰ ব্যবহাৰৰ নিমিত্তে নানাৰূপে গৰিহনা কৰি, সিংহৰ
মুখতে লাঠি মাৰি দিলে। সেই লাঠিতে সিংহৰ প্ৰাণ
বাজ হ'ল। মৰণ কালত সিংহই খেদ কৰি ক’লে, “হাঁয়
হাঁয়, মই ডেকা কালত তেজৰ বলত ইমানকৈ কিয় দপ-
দপাইছিলোঁ ? এতিয়া তাৰ প্ৰতিফল পালোঁ। যদি মই

বনৰ জন্তু বিলাকৰ প্ৰতি নিষ্ঠুৰ নহৈ উপকাৰ কৰিলোঁহে-
 তেন, সিহঁতৰ পৰা ময়ো এতিয়া উপকাৰ পালোঁহেতেন,
 আৰু মৰণ কালত ইমান অপমানো সহ কৰিব নেলাগে।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে ক্ষমতা পালেই নিষ্ঠুৰ আৰু
 দুৰন্ত হব নেলাগে। তেনেহলে, কালত সেই লোকৰ তুলতীয়া
 লোকেও অপমান কৰিব পাৰে। এতেকে সকলোৰে সদ্ব্যবহাৰ
 কৰা উচিত।

কাউৰী আৰু মেৰছাগ।

এঠাইত এটা মেৰছাগে ঘাঁহ খাই আছিল, এক দুফট
 কাউৰী গৈ তাৰ পিঠিত পৰি ঠোটেৰে খুটিবলৈ ধৰিলে।
 দুঃখ পাই মেৰছাগে কলে, “হে কাক! মই কাকো
 হিংসা নকৰোঁ, আৰু তোমাকো একো দোষ কৰা নাই,
 তুমি মোক নাইকতে কিয় দুঃখ দিছা?” তেতিয়া কাউ-
 বীয়ে ক’লে, “মই এই দৰে সকলো চাৰিঠেঙ্গিয়া জন্তুৰ
 ওপৰত উঠি ফুবো।” মেৰছাগে ক’লে, “তুমি মোৰ
 নিচিনা জন্তুৰ ওপৰত উঠিব পাৰা, কিন্তু কুকুৰৰ নিচিনা
 জন্তুৰ ওপৰত উঠিবলৈ এনে সাহ নকৰা।” কাউৰীয়ে
 ক’লে, “মই স্থান বিশেষত দুফট, নম্ৰ আৰু ভদ্ৰ হৈও,
 অৰ্থাৎ দুৰ্বলৰ আগত বলী প্ৰবলৰ আগত, নম্ৰ আৰু
 ভদ্ৰ হৈও।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—ছুট আৰু ক্ষুদ্ৰ মানুহৰ স্বভাবেই এই
 দুৰ্বল আৰু সহনীয়াক দৌৰাত্ম্য কৰে, কিন্তু বলবান আৰু উগ্ৰৰ
 ওচৰলৈকে নেযায়।

২০৮১/অ:

কৃষক আৰু নেউল।

এজন কৃষকৰ ধাননীত সদাই বৰাগাহৰি আৰু জন্তু
 আহি ধান খায় আৰু নষ্ট কৰেহি। এদিন কৃষকে জাল
 পাতি ধাননীলৈ অহা এটাইখিনি জন্তু ধৰিলে। সেই
 বিলাক জন্তুৰ লগতে এটা নেউলো ধৰা পৰিলহি।
 নিৰ্দোষী নেউলে প্ৰাণৰ ভয়ত কৃষকক বিনীত ভাবেৰে
 ক'লে, “হে ককাই! মই তোমাৰ একো অপকাৰ কৰা
 নাই, মোৰে মানুহৰে কোনো শত্ৰুতা নাই, মই পাবোমাণে
 মানুহৰ উপকাৰহে কৰোঁ। মই তোমালোকৰ ঘৰলৈ
 সাপ আহিব নিদিওঁ, আৰু নিগনিয়ে তোমালোকৰ বহুত
 হানি কৰে দেখি তাক মাৰোঁ; এতেকে মোক এৰি
 দিয়া।” তেতিয়া কৃষকে ক'লে, “তই কোৱা কথা সচা,
 ইয়াত এফেৰিও ভাঁজ নাই। কিন্তু তই দুফটৰ লগত
 ধৰা পৰিছ, এতেকে তাৰ শাস্তি পাবই লাগে।” এই
 কথা কৈ নেউলটো মাৰি পেলালে। ৪২৩৫/অ:

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—ছুটৰ লগত সঙ্গ পাতিলে বিপদত
 পৰিব লাগে, আৰু অসৎ কৰ্ম নকৰিলেও সঙ্গ—দোষত পৰি দণ্ড
 ভুগিব লাগে।

বনৰ জন্তু বিলাকৰ প্ৰতি নিষ্ঠুৰ নহৈ উপকাৰ কৰিলোঁহে-
 তেন, সিহঁতৰ পৰা ময়ো এতিয়া উপকাৰ পালোঁহেতেন,
 আৰু মৰুণ কালত ইমান অপমানো সহ কৰিব নেলাগে।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য এই—মানুহে ক্ষমতা পালেই নিষ্ঠুৰ আৰু
 দুৰন্ত হব নেলাগে। তেনেহলে, কালত সেই লোকৰ তুলতীয়া
 লোকেও অপমান কৰিব পাৰে। এতেকে সকলোৰে সদ্ব্যবহাৰ
 কৰা উচিত।

কাউৰী আৰু মেৰছাগ।

এঠাইত এটা মেৰছাগে ঘাঁহ খাই আছিল, এক দুফট
 কাউৰী গৈ তাৰ পিঠিত পৰি ঠোটেৰে খুটিবলৈ ধৰিলে।
 দুঃখ পাই মেৰছাগে কলে, “হে কাক! মই কাকো
 হিংসা নকৰোঁ, আৰু তোমাকো একো দোষ কৰা নাই,
 তুমি মোক নাহকতে কিয় দুঃখ দিছা?” তেতিয়া কাউ-
 বীয়ে ক’লে, “মই এই দৰে সকলো চাৰিঠেঙ্গিয়া জন্তুৰ
 ওপৰত উঠি ফুৰো।” মেৰছাগে ক’লে, “তুমি মোৰ
 নিচিনা জন্তুৰ ওপৰত উঠিব পাৰা, কিন্তু কুকুৰৰ নিচিনা
 জন্তুৰ ওপৰত উঠিবলৈ এনে সাহ নকৰা।” কাউৰীয়ে
 ক’লে, “মই স্থান বিশেষত দুফট, নম্ৰ আৰু ভদ্ৰ হৈও,
 অৰ্থাৎ দুৰ্বলৰ আগত বলী প্ৰবলৰ আগত, নম্ৰ আৰু
 ভদ্ৰ হৈও।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—ছুট আৰু ক্ষুদ্ৰ মানুহৰ স্বভাবেই এই, দুৰ্বল আৰু সহনীয়াক দোষাত্ম্য কৰে, কিন্তু বলবান আৰু উগ্রৰ ওচৰলৈকে নেযায়।

২১১/অ:

কৃষক আৰু নেউল।

এজন কৃষকৰ ধাননীত সদাই বৰাগাহৰি আৰু জন্তু আহি ধান খায় আৰু নষ্ট কৰেহি। এদিন কৃষকে জাল পাতি ধাননীলৈ অহা এটাইখিনি জন্তু ধৰিলে। সেই বিলাক জন্তুৰ লগতে এটা নেউলো ধৰা পৰিলহি। নিৰ্দোষী নেউলে প্ৰাণৰ ভয়ত কৃষকক বিনীত ভাবেৰে ক'লে, “হে ককাই! মই তোমাৰ একো অপকাৰ কৰা নাই, মোৰে মানুহৰে কোনো শত্ৰুতা নাই, মই পাবোমাণে মানুহৰ উপকাৰহে কৰোঁ। মই তোমালোকৰ ঘৰলৈ সাপ আহিব নিদিওঁ, আৰু নিগনিয়ে তোমালোকৰ বহুত হানি কৰে দেখি তাক মাৰোঁ; এতেকে মোক এৰি দিয়া।” তেতিয়া কৃষকে ক'লে, “তই কোৱা কথা সচা, ইয়াত এফেৰিও ভাঁজ নাই। কিন্তু তই ছুটৰ লগত ধৰা পৰিছ, এতেকে তাৰ শাস্তি পাবই লাগে।” এই কথা কৈ নেউলটো মাৰি পেলালে। ৪২৩/অ:

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—ছুটৰ লগত সঙ্গ পাতিলে বিপদত পৰিব লাগে, আৰু অসৎ কৰ্ম নকৰিলেও সঙ্গ—দোষত পৰি দণ্ড ভুগিব লাগে।

খল আৰু সন্ন্যাসী ।

এটা খল মানুহে চিৰকাল যথাসাধ্য পৰব অপকাৰ আৰু হিংসা কৰি আছিল। পাছে বয়স ভাটী দিয়াত পৰব হিংসা কৰিবলৈ গাত বল নাইকিয়া হ'লত ভাবিলে, “এতিয়া যদিও মই পৰব অনিষ্ট কৰিব নোৱাৰোঁ, তত্ৰাচ তাইঁতৰ অমঙ্গল কামনা কৰি থাকোঁ। মই মৰিলে ইও নহব; এতেকে চিৰকাল মানুহৰ যাতে অপকাৰ হয়, এনে উপায় কৰিম! ইয়াকে ভাবি বাঘ ভালুক থকা এনে এক অরণ্যত সোমালগৈ। তাতে এজন তপস্বী সন্ন্যাসী আছিল। তেও নিৰ্জ্জন অরণ্যত মানুহ দেখি, তাৰ কাৰণ শোধাত সেই খলে ক’লে, “মই বৰ খল, যাবজ্জীৱন লোকৰ অপকাৰ কৰি আহিছোঁ; এতিয়া শক্তিহীন হ'লোঁ, এই হেতুকে স্বধৰ্ম পালনৰ নিমিত্তে মোৰ মাংস বাঘক খুৱাম। বাঘে মোৰ মাংস খাবলৈ পালে, মানুহৰ মাংসৰ সোৱাদ পাই, গাঁওৰ আন বিলাক মানুহো খেদি খেদি খাব।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—ক্ৰুৰাশয় খল মানুহে পৰব অপকাৰৰ নিমিত্তে আপোনাৰ প্ৰাণো দিব পাৰে।

সিংহ আৰু শহা ।

কোনো এক বনত এক সিংহ আছিল। সি সদাই

অনেক জন্তু বধ কৰে। ইয়াকে দেখি, সেই বনৰ সকলো
 খিনি জন্তু মুঠ বান্ধি আহি সিংহক কলেহি, “হে প্ৰভো !
 আপুনি আমাৰ বজা। আপুনি কিয় অনায়াস কৰি দিনে
 দিনে অনেক জন্তু বধ কৰে ? আজিৰ পৰা আমালোকৰে
 সৈতে ৰাজ-নিয়ম স্থাপন কৰক। আপোনাৰ এটা পছ
 ন্ধেই জীৱনযাত্ৰা নিৰ্ব্বাহ হয়। এতেকে আমি সক-
 লোৰে গোট খাই দুপৰিয়া এটা এটা জন্তু আপোনাৰ
 মাহাৰৰ নিমিত্তে পঠিয়াম।” পাছে সিংহেও বিবেচনা
 কৰি চাই সেই কথাতে মান্তি হল। দিনেপতি এটা
 এটা জন্তু সিংহৰ গুৰিলৈ আহিবলৈ ধৰিলে। দৈৱাৎ
 এদিন এক শহাৰ পাল পৰিল। সি নেযাওঁ বোলোতেও
 ৱাইজে তাক বলেৰে পঠিয়ালে। সি কেহেলি কেন্দেলিকৈ
 যাওতেই বেলি ভাৰ্টী দিলে। ত’ত সিংহে, মাহাৰৰ
 বেলি চৰি যোৱাত, ভোকত হামিয়াই হেকটিয়াই তন্নাস্তি
 হৈ গুজৰিব লাগিছে। এনেতে শহা গৈ প্ৰণাম কৰি-
 লেগৈ। একেই বেলি চৰিল, তাতে আকৌ ক্ষুদ্ৰ প্ৰাণী
 শহাক দেখি সিংহই খদ্ৰত তৰ্জ্জন গৰ্জ্জন কৰি ক’লে,
 “ৰে শশকাধম ! তই একেই ক্ষুদ্ৰ কায় তাতে আকৌ
 বেলিকৈ আহিছ, এই দোষতে আজি এই বন প্ৰাণীহীন
 কৰিম।” তেতিয়া শহাই বিনীত ভাৱেৰে ক’লে, “হে
 প্ৰভো ! ই মোৰ দোষ নহয়। আৰু বাইজৰো দোষ
 নহয়। আমি পাঁচোটা শহা আহিছিলোঁ। বাটতে আন

এজন সিংহই লগ পাই “তহঁত কলৈ যা” বুলি শোখাত
আমি আপোনাৰ কথা ক’লোঁ। তেতিয়া তেঁও খঙ্গত
জ্বলি উঠি কলে, “এই বনত মইহে বজা; মোত বাঢ়ে
আৰু কোন আছে? বাকু তহঁত পাঁচোটোৰ চাইটা ইয়া
থাকি এটাই গৈ তহঁতৰ বজাক মাতি আনগৈ। যো
বলেবে জিকিব পাবিব, সেইয়ে এই বনৰ সকলো জন্তু
ওপৰত বজা হব। আপোনাত সকলো কথা জানা
এতিয়া যেনে বিহিত কৰক।” সিংহে এনে কথা শুনি
বৰ বাগানিত হৈ কলে, “তাক, মোক এতিয়াই দেখুৱাই
দে, মই আজি তহঁতৰ খঙ্গ তাতে সাৰিম।” শহা আগে
আগে গল, সিংহ তাৰ পাছে পাছে যাবলৈ ধৰিলে। গৈগৈ
হাবিব মাজত এটা পানী থকা বৰ দ পাটনাদ পালেগৈ।
তেতিয়া শহাই পাছ হোঁহোকা মাৰি আহি নিলগৰ পৰা
ইয়াতে সেই সিংহ আছে বুলি নাদটো দেখুৱাই দিলে।
সিংহ ওচৰ চাপি গৈ, তললৈ চাই, আপোন প্ৰতিবিন্দকে
পানীত দেখিবলৈ পাই, আন সিংহ হেন ভাবি, গৰ্জিবলৈ
ধৰিলে। নাদৰ পৰা সেই গৌঁজবনিৰ দুগুণ প্ৰতিধ্বনি
উঠিল। তাকে শুনি সিংহে, গাঁতত থকাটো সিংহইহে
গুৰুবিছে হেন ভাবি, খঙ্গত অস্থিৰ হৈ, নাদতে জাপ মাৰি
পৰিল। পাছে উঠিব নোৱাৰি পানীত কক্বকাই মাৰি
থাকিল। শহা বঙ্গ মনেৰে ঘৰলৈ গুছি গল। তেতিয়া
পৰা সকলো জন্তু নিৰ্ভয়েৰে চৰিবলৈ ধৰিলে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—বুদ্ধি যাৰ আছে, শাৰীৰিক বল নহলেও সি অধিক বলী। আৰু মানুহৰ ক্ৰোধ উপস্থিত হলে সেই ক্ৰোধ বন কৰি কাৰ্য্য কৰা উচিত।

কাউৰী।

এক কাউৰীয়ে আপোন সৌন্দৰ্য্য বিস্তাৰ কৰিবৰ চাবণে আন আন চৰাইৰ সৰি পৰা পাখি বিলাক আনি আপোনাৰ গাত লগাই ললেহি। আন চৰাই বিলাকে তাক বৰ ৰূপহ দেহি আপোন আপোন ৰূপক নিন্দা কৰিবলৈ ধৰিলে। পাছে শেষত সেই বিলাক পাখি কাউৰীৰ নহয়, সিহঁতবহে বুলি জানি, তাৰ গাৰ পৰা আপোন আপোন পাখি বিলাক সোলোকাই ললে। সেই লগতে কাউৰীৰ আপোনাৰ পাখিও এটাই খিনি গ'ল। কাউৰী পক্ষীহীন হৈ দেখিবলৈ নিচেই কদাকাৰ হ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—স্বভাবতঃ গুণবান নহলে যি মানুহে লোকৰ গুণেৰে গুণী হব খোজে, তাৰ শেষত লজ্জা মাত্ৰ সাৰ হয়।

বুঢ়া আৰু তাৰ পুতেকহঁত।

এক বুঢ়াৰ কেইবাটাও ল'ৰা আছিল। সিহঁতে সদাই কাজিয়া পেঁচাল কৰি থাকে। বাপেকে মৰিবৰ সময়ত

এটাইকেইটা ল'ৰা ওচৰ চপাই মাতি নি, ভালমান খেৰ
গোটাই বটা পষা এগছ আনি সিহঁতক ছিন্দিবলৈ দিলে,
কিন্তু এটা এটাকৈ কেইউটাই বন্দি চাই কোনেও ছিন্দিব
নোৱাৰিলে। তেতিয়া বাপেকে পষাগছ সোলাকাই
খেৰখিনি এডাল এডাল কৰি, ছিন্দিবলৈ দিয়াত সিহঁতে
অনায়াসে ছিন্দিলে। তেতিয়া বাপেকে ক'লে, “এইট
তহঁতক হিতোপদেশ দিলোঁ। এই দৰেই তহঁতে মুঠ
বান্ধি থাকিলে কোনেও একো কৰিব নোৱাৰে; কিন্তু
যদি গোট গোট হৰ, তেনেহলে তহঁতকো শত্ৰুৱে অপ্র-
য়াসে নষ্ট কৰিব পাৰিব।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—একতাই মানুহৰ বল। মুঠ বান্ধি
থাকিলে কতো পৰাভৰ মাই। অনৈক্য হলেই দুৰ্বলতা প্ৰকাশ
পায়।

গৃহস্থ আৰু দুই যৈণী।

এটা আদহীয়া মানুহৰ দুজনী তিবোতা আছিল।
এজনী আদবয়সীয়া, আৰু এজনী ডেকেৰী। এদিন
ওকনি চাওঁতে বয়সীয়া জনী তিবোতাই গিৰিয়েকৰ পকা
চুলি বোৰ দেখি, ভাবিলে, “মোৰ চুলি প্ৰায় এটাই খিনি
পকিলহি, এওঁৰ এফালহে পকিছে, এতেকে এওঁৰ মূৰৰ
কেচা চুলি খিনি কাঢ়ি পেলাওঁ, মোৰ নিচিনা হক।”
এই মনে চিতে গিৰিয়েকৰ কেচা চুলিখিনি কাঢ়ি পেলালে

পাছে গাভৰু জনী আহি দেখা পাই ; গিৰিয়েকক তাইৰ
দৰে কবিবৰ মনেৰে, পকাখিনিও উভালি পেলালে।
বুঢ়ীয়ে কেচা আৰু ডেকেৰীয়ে পকা চুলি কাটি পেলো-
বাত গিৰিয়েকৰ চুলি এডালিও নাইকিয়া হৈ টকলা মূৰ
ওলাল আৰু মূৰৰ ভম্ ভমনিত চেফটা নাইকিয়া হ'ল !

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই-- যি মানুহে ছই পক্ষ সন্তুষ্ট ৰাখিব খোজে,
স্বৰ শেষত এই দশা হয়।

এক বগলী আৰু কেঁকোৰা।

কোনো এক সৰোবৰৰ তীৰত এক বগলী আছিল।
সি বুঢ়া হলত মাছ ধৰি খাবলৈ গাত বল নাইকিয়া হ'ল।
খাবলৈ নেপাই ক্ষীণাই শুকাই যাবলৈ ধৰিলে। এদিন
সি সেই সৰোবৰৰ তীৰতে বেজাৰ মনেৰে জুপুকা মাৰি
বহি আছে। এনেতে সেই সৰোবৰৰ মাছ কাছ কেঁকোৰা
আদি জলচৰ সকলে দেখি, সি কিয় তেনেকৈ মন মাৰি
কান্দি আছে, তাৰ কাৰণ শুধিলে। তেতিয়া বগলীয়ে
এটা দীঘল হুমুনিয়াহ পেলাই ক'লে, “হে জলচৰগণ ! মই
ডেকা কালত বড় দুৰন্ত আছিলোঁ, সেই পাপতে মোৰ
ল'ৰা তিৰুতা সকলো মৰিল ! এতিয়া চান্দ্রায়ণ ব্ৰত
আচৰি, অনাহাৰে প্ৰাণ ত্যজিবৰ অভিপ্ৰায় কৰিছোঁ।
কিন্তু মই উপজি তোমালোকৰে একেলগে উ। এই

সবোবৰৰ ভীৰতে বুঢ়া হলোঁহি। আজি এক দৈবজ্ঞৰ মুখৰ পৰা বাৰ বচৰ এই দেশত অনাবৃষ্টি হব এনে কথা শুনিলোঁ। অলপ পানী থকা এই সবোবৰ শুকান্দে তোমালোক জলৰ অভাৱত মৰিবাহঁক, এই শোকতে মোৰ হিয়া ফাটিছে। সেই বাবেই ইয়াতে কান্দা আছে।” তেতিয়া অলপ ধতুৱা মাছ বিলাকে বগলীৰ কথাতে সাচ পতিয়াই, ইয়াৰ কিবা উপায় আছেনে বুঢ়া বকক শুধিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়া বগলীয়ে ক’লে, “এই সবোবৰৰ ওচৰতে বহুত পানী থকা এক হ্রদ আছে। বাৰ বচৰহে নেলাগে ২৪ বচৰ অনাবৃষ্টি হলেও তাৰ পানী নুশুকায়। যদি তোমালোকে তালৈ যোৱা, মই এটা এটাকৈ পিঠিত তুলিলে গৈ তাত মেলি দিবগৈ পাৰিম।” নিৰ্বেৰাধ মাছ বিলাক সেই কথাতে সন্তুষ্ট হৈ, বগলীৰ পিঠিত উঠি যাবলৈ ধৰিলে। বগলীয়ে সিহঁতক লৈ গৈ, সেই সবোবৰৰ অলপ দূৰৈত থকা এক শিলত পিঠিৰ পৰা ধুমুচ কৰে পেলাই দি, আপোন ইচ্ছাবে খাবলৈ ধৰিলে। এই দৰেই সেই ধূৰ্ত্ত বগলীয়ে দিনে দিনে জলচৰ বিলাকক ফাঁকি দি অক্লেশে নিজৰ পেট পুহিবলৈ ধৰিলে। দৈবাৎ এদিন এটা কেঁকোবাই বগলীৰ ওচৰলৈ আহি ক’লেহি, “হে মামা ! তোমাৰে মোৰে প্ৰথমেই সন্তুষ্ট হয় তুমি মোক নিনি আন বিলাক মাছক নিছা। আজি মোৰ নিয়া।” এই কথা শুনি বগলীয়ে ভাবি চালে, “মাছৰ

মঙ্গহ হেপাহ পলাই খালোঁ। আজি কেঁকোবাৰ মঙ্গহকে ধাওঁ।” ইয়াকে পেটে থিৰ কৰি কেঁকোবাক পিঠিত তুলি লৈ গল। নিলগৰে পৰা শিলৰ ওচৰত দৌলমনি হৈ থকা মাছৰ হাৰ বিলাক দেখি, কেঁকোবাৰ গা চেবালে। তেতিয়া বগলীক শুধিলে, “মামা! সৰোবৰলৈ কিমান দূৰ আছে?” বগলীয়ে, ই জলচৰ জন্তু বামত ইয়াৰ বল নাই, ইয়াকে বিবেচনা কৰি ক’লে, “ইয়াত সৰোবৰ ক’ত আছে, এইখন মোৰ পেট প্ৰবৰ্ত্তোৱা সৰোবৰহে। সোঁ শিলতে তোকো পেলাই খাম।” বগলীৰ কথা শুনি কেঁকোবা বিবুদ্ধি হৈ, বগলীৰ নেলুত চেপামাৰি ধৰি, নেলু ছিঙ্গি পেলালে। বগলী তৎক্ষণাত মাটীত থপক কৰে পৰি, মৰি থাকিল। কেঁকোবা আকৌ বগাই বগাই সৰোবৰলৈ উলটি আহি সকলো কথা জলচৰ সকলক কলেহি।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে প্ৰতাৰণা কৰি সৰহ দিন তন্ত্ৰিব নোৱাৰে। এদিন ধৰা পৰি অৱশ্যই তাৰ উচিত দণ্ড পাব।

সিংহ আৰু শিয়াল।

এক সিংহই এদিন খাবলৈ একো নেপাই, এঠাইত এটা গাঁত পাই, বিবেচনা কৰিলে যে, “এই গাঁতত কোনো জন্তু থাকে, সি এতিয়া চৰিবলৈ গৈছে, গধূলি আহি যেতিয়া ইয়াত সোমাবহি, তেতিয়া তাক ধৰি খাম” এই

ভাবি সেই গাঁততে সোমাই থাকিল। সঁজনাগিলত সেই
 গাঁতৰ গিৰিহত শিয়াল আহি গাঁতৰ মুখত সিংহৰ খোঁ
 দেখি ভাবিলে, ইয়াত অবশ্য সিংহ সোমাই আছে, গতিৰ
 গিৰিশকৰে ভিতৰলৈ সোমোৱা যুগুত নহয়, ইয়াৰ পৰীক্ষা
 কৰোঁ। ইয়াকে খেলাই গাঁতক সন্মোদন কৰি মাতি
 বৰলৈ ধৰিলে। কেইবা এষাৰো মতাত গাঁতে নমু
 দেখি ক'লে, “আজি দেখোন গাঁত ! তই নেমাত ?” বাৰ
 নেলাগে মাতিব মই তিমান কাৰো কৰা ভকত নহওঁ
 আন গাঁত কিবা নাইকিয়া হৈছেনে ?” শিয়ালে এ
 বিলাক কথা কোৱা শুনি, সিংহই বিবেচনা কৰিলে, ইয়া
 এই গাঁতে অৱশ্য মাতে। আজি মই সোমাই থকা দে
 ভয় খাই মতা নাই। এতেকে মইয়ে মাত লগাই ত
 বিশ্বাস জন্মোওঁ। সি সোমাই আহক। ইয়াকে ভ
 সিংহই গাঁতৰ হৈ মাত লগালে। তেতিয়া শিয়ালে সিং
 মাত বুজি পলাই লৰ মাৰিলে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—যে বুদ্ধিমানে সদাই সাৱধান হৈ চৰি
 অনাগত অনিষ্টৰ প্ৰতিকাৰ কৰি ফুৰে, আৰু সুখেৰে কাল যাপ
 কৰে ; যি তাকে নকৰে, সি কষ্ট পায়।

মহ আৰু সিংহ ।

এক সিংহে কোনো এক বনত তাৰে কোনো
 দিওঁতা নাই বুলি গৰ্জি আছিল। এনেতে এটা

সহিবে আহি কলেহি, “হেৰ সিংহ ! তোৰ গৌজৰণি মই সহিব
 নোৱাৰোঁ।। বাক তই কিমান বলী ছয়ো যুজি চাও আহ।”
 এই কথা শুনি সিংহই মহক তাচ্ছল্য কৰি হাঁহিবলৈ
 ধৰিলে। মহ বৰ বাগান্বিত হৈ, সিংহৰ নাকৰ বিন্ধাত
 তিসোমাই বিন্ধিবলৈ ধৰিলে। সিংহ অস্থিৰ হৈ, হাত ভৰি
 এচাৰি, পলাই লৰ মাৰিলে। পাছে মহে সিংহক জিকি
 অহঙ্কাৰত মত্ত হৈ, নাচি নাচি উড়ি যাওঁতে এখন মকৰা
 জালত পৰিলগৈ। সেই জালৰ গিৰিহঁত মকৰাই আহি
 তাক খাই থলেহি।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—অহঙ্কাৰী মানুহ সোনকালে ধ্বংস পায়
 আৰু পদে পদে লাজ পায়। (যি সিংহই মদমত্ত হাতোকো অৰ-
 হেলে নাশ কৰে, তেনে সিংহৰ মহব হাতত পৰাভব হ’ল; আৰু
 যি মহে তেনে সিংহকো জিকিলে, সি এখন মকৰা জালত পৰি
 মকৰাৰ হাতত প্ৰাণ হেৰবানে।)

কাউৰী আৰু একলহ পানী।

এটা কাউৰীএ, পিয়াহ লাগি পানী বিচাৰি আহি,
 এঠাইত এটা পানীৰ কলহ পালেহি ! কিন্তু পানী আদ-
 খিনীয়াকৈ থকা বাবে সি ঠোঁট শুমাই পানী ধুকিনে-
 পালে। কলহটো উৰুৰিয়াই পেলাবলৈকো বলেৰে আচুৰি-
 পিচুৰি চালে তাকো কৰিব নোৱাৰিলে। শেষত সিল-
 কাট খোলাকটি আদি কেতবলাক ঠোঁটেৰে আনি কলহত

পেলাই দিলেহি। তেতিয়া পানী ওফন্দি আহি
পালেহি। কাউবীয়ে হেপাহ পলাই মনব সন্তোষে
পানী পি, উড়ি গুছি গ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে বগেবে যি কাৰ্য্য কৰিব নোৱাৰে
সেই কাৰ্য্য বুদ্ধিৰে কৰিব পাৰে।

শিয়াল আৰু সিংহাদি জন্তু।

এক শিয়াল বাতি নগৰলৈ ওলাই আহি, এঘৰৰ চুৰা
পাতনিত চুৰাপাত চেলেকি আছিল। এনেতে কুকুৰে
লগ পাই খেদা দিলত, খেদাত তত নেপাই আহি এ
ধোবাৰ নীল পানীৰ জকা এটাত পৰিলহি। নীল পানী
জোবোৰা খাই গোটেইটো নীল বৰণীয়া হ'ল। কুকুৰে
খেদিবলৈ এৰি গুছি গ'ল। পাছে সেই শিয়ালে পাৰ
পিবলৈ গৈ এখন নৈত আপোনাৰ গাতো দেখি, হাবি
ফাললৈ প্ৰস্থান কৰিলে। সিংহ আদি বৰ বৰ জন্তু বিলাকে
তাক দেখি অপূৰ্ব্ব জন্তু হেন জানি, ভয়ত পলাবলৈ
ধৰিলে। তেতিয়া সেই ধূৰ্ত্ত শিয়ালে সেই জন্তু বিলাকক
নিৰ্ভয় দি ক'লে, “হে জন্তুগণ! মোক ব্ৰহ্মাই তহঁতক
পালিবলৈ স্বৰ্গৰ পৰা পঠিয়াই দিছে, তহঁতে ভয় নকৰিবি
মই ত্ৰিভুবনৰ সকলো জন্তুৰ ওপৰত অধিপতি।” শিয়াল
আশ্বাস বাক্য পাই, সিংহ আদি জন্তু বিলাক চাৰিও ফালৰ

পৰা চাপি আহি, সেই শিয়ালকে বজা পাতি সেৱা কৰি-
 লেহি, আৰু তাৰ তলেই বিষয় বাসনা লৈ থাকিল। শিয়াল
 বজা হৈয়ে স্বজাতীয় বিলাকে তাক কেনেকৈ চিনি পাই
 বুলি, সিহঁতক দূৰ কৰি তাৰ ৰাজ্যৰ বাহিৰকৈ খেদি
 দিলে। দিনে পতি সিংহ, বাঘ ইহঁতে পছ মাৰি আনে সি
 মাজতে বহি খায়। এদিন দৈবাৎ নিলগত শিয়ালে হোৱা
 দিছে। শিয়াল বজাইও, স্বজাতীয় মাত শুনি, বোমাঞ্চিত
 হৈ, থাকিব নেৱাৰি হোৱা দিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়া সিংহ
 আদি জন্তু সকলে তাক শিয়াল বুলি চিনি পাই লাজত
 অধোমুখ হ'ল, আৰু সিংহই ধৰি কামোৰ মাৰি, মাৰি
 পেলালে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—প্ৰবঞ্চনা কৰি মানুহে সৰহ কাল খাব-
 জীৱ নোৱাৰে, আৰু, মানুহৰ জাতীয় স্বভাৱ প্ৰাণনাশৰ কাৰণ
 হলেও সতকাই এবিধ নোৱাৰে।

ব্ৰহ্মা আৰু কৃষক।

কেনো এজন খেতিয়কে সৃষ্টিকৰ্ত্তা ব্ৰহ্মাক প্ৰাৰ্থনা
 কৰিলে, “হে দেৱ! মোক ব'দ বৰষুণ, বতাহ, আদি
 শস্যজনক দ্ৰব্য বিলাক কৰিবৰ শক্তি দি'য়া।” ব্ৰহ্মাইও
 তাক সেই বৰ দিলে। সি আপোন ইচ্ছামতে শস্যত
 ব'দ, বৰষুণ আদি দিয়াবলৈ ধৰিলে, কিন্তু তাৰ একো
 শস্য নহল। আন বিলাকৰ ভঁড়াল ভৰি গ'ল। তেতিয়া

বেজাৰ লাগি ব্ৰহ্মাক আকৌ গৈ ক'লে, “হে প্ৰভোমা
তুমি তোমাৰ ক্ষমতা লোৱাঁ, মই চহকী হ'লোঁ; মেতি
আৰু আৱশ্যক নাই।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—সকলোৰে শুভাশুভ ফলদাতা পৰমেশ্বৰ
কৰ্তৃত্বত যি অসম্ভৱ হৈ আপোন ইচ্ছামতে ফল লাভ কৰিব
থোজে, সি নিৰ্কোণ।

মুদৈ আৰু গৃহস্থী।

এজন গৃহস্থী মানুহে এক মুদৈক লগ পাই শুধিলে
“তোমাৰ বাপেৰ কেনেকৈ মৰিল?” মুদৈয়ে ক’লে
“মোৰ পিতা আৰু পিতামহ দুয়ো সাগৰত ডুবি মৰিল।
গৃহস্থীয়ে পুনৰ শুধিলে, “তোমাৰ মৰিবলৈ ভয় নাইনে?
মুদৈয়ে সেই কথাৰ উত্তৰ নিদি শুধিলে, “তোমাবৰ
বাপেৰ ক’ত মৰিল?” গৃহস্থীয়ে ক’লে, “ধাৰী পাটীত।
তেতিয়া মুদৈয়ে ক’লে “তোমাৰ যেনেকৈ ধাৰী পাটীত
উঠিবলৈ ভয় নাই, সেই দৰে মোৰ নাওত উঠিবলৈ
ভয় নাই।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—অভ্যাসৰ দ্বাৰাই ভয় নষ্ট হয়।

মহাপক্ষী আৰু কাউৰী।

এক মহাপক্ষী এক ওখ পৰ্বতৰ পৰা উড়ি আ
এটা মেৰ ছাগৰ ওপৰত পৰি, তাৰ পিঠিত নখেৰে চিট

মাৰি ধৰি, তাক খাপ মাৰি উড়াই লৈ লৰ মাৰিলে।
 তাকে দেখি এটা কাউৰীয়েও নিজৰ বল নুবুজি, সেই
 মহৎ কৰ্ম কৰিবৰ মনেৰে, এজোপা গছৰ পৰা ছোঁ মাৰি
 এক মেৰ ছাগৰ ওপৰত পৰিলহি; কিন্তু তাৰ পিঠিৰ নোম
 বিলাকত কাউৰিৰ নখ লাগি ধৰাত, বপুৰা কাউৰীয়ে
 এবাৰ নোৱাৰি, কাঁ কাঁ কৰি বমলিয়াবলৈ ধৰিলে। পাছে
 গৰখিয়া ল'ৰাই দেখা পাই টঙ্গনিয়াই মাৰি পেলালে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—আত্মশক্তি বিবেচনা নকৰি মহতৰ কৰ্ম
 কৰিবলৈ ধৰিলে ক্ষুদ্ৰ প্ৰাণীৰ এই দুৰ্দশা হয়।

দুই বিড়লি আৰু এক বান্দৰ।

দুটা বান্দা মেকুৰিয়ে কিছুমান খাও সামগ্ৰী উমৈহ-
 তে পাই তাকে ভাগ বাটীৰ কাৰণে এক বান্দৰৰ
 ওপৰলৈ গ'ল। বান্দৰে তৰজু এখন আনি, সেই বস্তু
 ভাগ কৰি দুফালে থৈ জুখিবলৈ ধৰিলে। পাছে যি
 ওপৰলৈই গধূৰ হয়, সেই ফালৰে কিছুমান কাটি,
 মান কৰিবৰ নিমিত্তে আপুনি খায়। এই দৰেই সমান
 দৰোতে কৰোতে সকলো খিনি বস্তু বান্দৰৰ পেটত
 সামাল। দুয়োটা বিড়লি বঞ্চিত হৈ, ওঠ মোঠ চেলেকি
 ওচি গ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—আপোন বিষয়ত অংশীদাৰ সকল অনৈক্য
 পৰক তাত হাত দিবলৈ দিলেই এই দশা হয়।

বেজাৰ লাগি ব্ৰহ্মাক আকৌ গৈ ক'লে, “হে প্ৰভেমা
তুমি তোমাৰ ক্ষমতা লোৱা, মই চহকী হ'লোঁ; মেতি
আৰু আৱশ্যক নাই।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—সকলোৰে শুভাশুভ ফলদাতা পৰমেশ্বৰ
কৰ্তৃত্বত যি অসম্ভৱ হৈ আপোন ইচ্ছামতে ফল লাভ কৰিব
থোজে, সি নিৰ্কোষ।

মুদৈ আৰু গৃহস্থী।

এজন গৃহস্থী মানুহে এক মুদৈক লগ পাই শুধিলে
“তোমাৰ বাপেৰ কেনেকৈ মৰিল?” মুদৈয়ে ক’লে
“মোৰ পিতা আৰু পিতামহ দুয়ো সাগৰত ডুবি মৰিল।
গৃহস্থীয়ে পুনৰ শুধিলে, “তোমাৰ মৰিবলৈ ভয় নাইনে?
মুদৈয়ে সেই কথাৰ উত্তৰ নিদি শুধিলে, “তোমাৰ
বাপেৰ ক’ত মৰিল?” গৃহস্থীয়ে ক’লে, “ধাৰী পাটীত।
তেতিয়া মুদৈয়ে ক’লে “তোমাৰ যেনেকৈ ধাৰী পাটীত
উঠিবলৈ ভয় নাই, সেই দৰে মোৰ নাওত উঠিবলৈ
ভয় নাই।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—অভ্যাসৰ দ্বাৰাই ভয় নষ্ট হয়।

মহাপক্ষী আৰু কাউৰী।

এক মহাপক্ষী এক ওখ পৰ্বতৰ পৰা উড়ি আৰু
এটা মেৰ ছাগৰ ওপৰত পৰি, তাৰ পিঠিত নখেৰে চিট্টি

মাৰি ধৰি, তাক খাপ মাৰি উড়াই লৈ লৰ মাৰিলে।
 মাতাকে দেখি এটা কাউৰীয়েও নিজৰ বল নুবুজি, সেই
 মহৎ কৰ্ম কৰিবৰ মনেৰে, এজোপা গছৰ পৰা ছোঁ মাৰি
 এক মেৰ ছাগৰ ওপৰত পৰিলহি ; কিন্তু তাৰ পিঠিৰ নোম
 খিলাকত কাউৰিৰ নখ লাগি ধৰাত, বপুৰা কাউৰীয়ে
 এবাৰ নোৱাৰি, কাঁ কাঁ কৰি বমলিয়াবলৈ ধৰিলে। পাছে
 গৰখিয়া ল'ৰাই দেখা পাই টঙ্গনিয়াই মাৰি পেলালে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—আত্মশক্তি বিবেচনা নকৰি মহতৰ কৰ্ম
 কৰিবলৈ ধৰিলে ক্ষুদ্ৰ প্ৰাণীৰ এই দুৰ্দশা হয়।

দুই বিড়লি আৰু এক বান্দৰ।

দুটা বান্দা মেকুৰিয়ে কিছুমান খাঙ সামগ্ৰী উমৈহ-
 তে পাই তাকে ভাগ বাটীৰ কাৰণে এক বান্দৰৰ
 ওপৰলৈ গ'ল। বান্দৰে তৰজু এখন আনি, সেই বস্তু
 ভাগ কৰি দুফালে থৈ জুখিবলৈ ধৰিলে। পাছে যি
 ওপৰলৈই গধূৰ হয়, সেই ফালৰে কিছুমান কাটি,
 মান কৰিবৰ নিমিত্তে আপুনি খায়। এই দৰেই সমান
 কৰোতে কৰোতে সকলো খিনি বস্তু বান্দৰৰ পেটত
 সামাল। দুয়োটা বিড়লি বঞ্চিত হৈ, ওঠ মোঠ চেলেকি
 গ'ল।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—আপোন বিষয়ত অংশীদাৰ সকল অনৈক্য
 কৰিবক তাত হাত দিবলৈ দিলেই এই দশা হয়।

মূৰ্খ পণ্ডিত ।

কোনো এক বজাৰ সভাত এজন সভাসদ আছিল বুলি
 তেঁওৰ পুতেকক বাৰ বছৰ বিদেশত থৈ, অতি যত্নে
 জ্যোতিষ বিছা অধ্যয়ন কৰালে। পাছে সেই ল'ৰা
 পঢ়ি, শুনি ঘৰলৈ আহিল। বাপেকে বজাৰে চিনাকী
 কৰিবৰ মনেৰে, বজাৰ আগত পুতেকক কথা ক'লে
 বজাই পুতেকক সভালৈ আহিবলৈ আজ্ঞা দিলে। পাছ
 দিনা সভাসদে হাতত পুথি পাঁজি দি, পুতেকক বজাৰ
 সভালৈ লৈ গ'ল। বজাই নবাগত পণ্ডিতৰ বিছা
 পৰীক্ষা কৰিবৰ মনেৰে, হাতত এটা সোণৰ আঙ্গঠি মুঠি
 মাৰি লৈ, “মোৰ মুঠিত কি আছে” বুলি শুধিলে
 পণ্ডিতে পুথি মেলি ফলি, ফলিগুটি লৈ গণিবলৈ
 ধৰিলে। গণি-পঢ়ি এটাই ক'লে, “হে মহাৰাজ আপো
 নাৰ হাতত এটি ধাতু নিৰ্ম্মিত বস্তু আছে।” পাছে
 আকৌ বজাই “কি আকাৰৰ কেনে বস্তু আছে” বুলি
 শোধাত, পুনৰ গণি-পঢ়ি ক'লে, “বস্তুটি ঘূৰণীয়া, তাৰ
 মাজ খন শূণ্য।” বজাই তিমানতো প্ৰকাশ নকৰি
 শুধিলে, “সেই বস্তুটোৰ কি নাম ?” তেতিয়া পণ্ডিতে
 পুথি এফলিয়াকৈ থৈ নিজৰ বুদ্ধিৰে ভাবি ক'লে, “হে
 মহাৰাজ ! আপোনাৰ হাতত এখন বাঁচ আছে।”
 পণ্ডিতৰ এই কথা শুনি সভাৰ সকলো মানুহে গিৰ্জা

মাৰি হাঁহিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়া বজাই ক'লে যে
 “প্ৰকৃত জ্যোতিষ শাস্ত্ৰ মিছা নহয়; কিন্তু যাৰ যেনে
 বুদ্ধি, চাৰি বেদ চৈধ্য শাস্ত্ৰ অধ্যয়ন কৰিলেও পৰিবৰ্ত্তন
 নেহয়।”

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহৰ আপোনাৰ বুদ্ধি নহলে পৃথি
 পটি কেতিয়াও বিদ্বান হ'ব নোৱাৰে, হলেও বৰং তেনে বিদ্বা
 হোৱাতকৈ নোহোৱাই ভাল।

দুটা বনৰীয়া ছাগ।

এক পৰ্ব্বতৰ ওপৰত দুটা ছাগ আছিল। সেই পৰ্ব্ব-
 তৰ নামত দুয়ো পিনে ওখ, এমুঠনমান বহল এনে এটা
 লোৰ আছিল। এদিন দৈবাৎ দুয়ো দুফালৰ পৰা চৰি
 চৰি আহি, সেই লোৰৰ মাজ পালেহি। সেই লোৰটো
 ইমান সঙ্কীৰ্ণ যে দুয়োটা শাবী পাতি পাৰ হ'ব, বা ঘূৰিব
 নোৱাৰে। আৰু ওপৰলৈ উঠিবলৈকো ঠিয় গড়া। তেতিয়া
 একো উপায় নেপাই, তাৰে এটা ঠাইতে শুলে। ইটে
 লাহেকৈ তাৰ পিঠিতে ভৰি দি গাৰ ওপৰে দিয়েই পাৰ
 হৈ গ'ল। তেতিয়া ইটেও উঠি ইফাললৈ গ'ল। এই
 বুদ্ধিৰেই দুয়োটা ছাগ নিৰাপদে বক্ষা পৰিলে।

আৰু এ সময়ত সেই দৰেই দুটা ছাগ আহি, এখন

পৰ্বতীয়া নৈৰ দুদাঁতিয়ে মুখামুখীকৈ ঠিয় হলুহি। এজোপা গছ সেই নৈৰ ওপৰতে পৰি সাঁকোৰ দৰে হৈ আছিল পাছে সেই নিৰ্বোধ ছাগ দুটাই পৰস্পৰ আগ হৈ পাহৰ মনেৰে ছয়ো ছফালৰ পৰা সেই গছৰ ওপৰেদি বগা আহিল।

নৈৰ মাজত আহি ছয়ো ভেটা ভেটা হলুহি তেতিয়া ছয়ো শিন্ধে শিন্ধে যুজি থাকোঁতেই শেষত ভৰি পিছৰি ছয়ো পানীত পৰি মৰি থাকিল। সিহঁতৰ এটা এখন্তক মান সিপাৰেই বৈ থকা হলে এনে দশা নহয়। ছয়ো নিৰাপদে বন্ধা পালে হেতেন।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে সময় অনুসৰি অৰ্থাৎ দেশ কাল পাত্ৰ বুজি সজ্জ বিবেচনাৰ ওপৰত ফুৰিলে সতকাই একেই বিপদত নপৰে, সেয়ে নহলে আপোনালৈ অপুনি ছল মাথোন হয়।

বাঘ আৰু বাটৰুৱা।

কোনো এক বাঘ বুঢ়া হৈ পছ মাৰি খাবলৈ বন নাইকিয়া হ'লত, ছলেৰে মানুহ ধৰি খাবৰ মনেৰে হাত এপাট সোণৰ খাৰু লৈ, এডোখৰ বোকাত পৰি থাকিল বাটেদি মানুহ যাবৰ দেখিলে হাত দাঙ্গি খাৰু পাট দেখুৱাই মাতি কয়, “হে পথিক, মই এই সুবৰ্ণ কঙ্কণ দান

বোঁ, লোৱাঁহি। বাঘৰ কথাত কোনেও দান লবলৈ
 নাহিব নোৱাৰিলে। এদিন এটা মানুহ সেই বাটেদি
 গছে। তাক দেখা পাই, বাঘে সেই দৰেই খাৰু দান
 দিবলৈ মাতিলে। সি খাৰুৰ লোভ এৰিব নোৱাৰি
 গুধিলে, “তুমি বাঘ, মানুহ খোৱাঁ, তোমাৰ কথাত মই
 কেনেকৈ বিশ্বাস, কৰিম?” তেতিয়া বাঘে শ্ৰীবিষ্ণু স্মৰি
 ক’লে, “হে পথিক! তুমি কোৱাঁ কথা সচা। বাঘে
 মানুহ খায় এই অপবাদ কেতিয়াও নুগুছে। মই ডেকা
 কালত অনেক বামুণ গৰু মাৰিছিলোঁ। সেই পাপতে মই
 এতিয়া নিৰ্ববংশ হলোঁ, মোৰ বংশত আৰু কেনো নাই।
 এই বৃদ্ধাৱস্থাত পৰি নানা প্ৰকাৰ ক্লেশ ভুগিছোঁ। এজন
 পণ্ডিতে মোৰ পূৰ্বৰ পাপৰহে এই ফল বুলি কোৱাত,
 এই তেঁওৰ উপদেশ মতেই নিত্য স্নান কৰি কুশহস্ত হৈ
 স্নান কৰোঁ। দানৰ সমান পৃথিবীত পুণ্য নাই। তুমি
 মানতো নপতিয়ালেনো মই কি কৰিম? আৰু তুমি
 দেখিছাই, মোৰ কঁকাল পৰিল। তোমাক ধৰি খাবলৈ
 মোৰ গাত শক্তি নাই।” বাঘৰ এই বিলাক প্ৰবঞ্চনা
 ক্যত পথিক ভোল গৈ সোণৰ খাৰুৰ আশা এৰিব
 নোৱাৰি, দান লবলৈ চাপি গ’ল। বাঘে হোৱাঁ বুলি-
 কাক দিবৰ ছলেৰে বাটকৱাক ধৰিলে। বোকাত পৰি
 বাটকৱাৰ আঁঠুলৈকে পোতখাই ধৰাত লব মাৰিও সাৰিব
 নোৱাৰিলে। বাঘৰ হাতত প্ৰাণ হেৰুৱালে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে ক্ৰুৰাশয় ধৰল মিঠা মাত আৰু পণ্ডিতালি গুণত কেতিয়াও বিশ্বাস কৰা যুগুত নহা আৰু অতি লোভ কৰাও ভাল নহয়।

দুৰাশা ।

এটা মানুহে একলহ ঘিউ কিনি, চাৰি অনা-পয় দিবলৈ বন্দবস্ত কৰি, এক ভাৰী ধৰি, তাৰে মূৰত দি টে গৈছে। বাটত যাওঁতে ভাৰীয়ে মনে মনে ভাবিবলৈ ধৰিলে, “এই যে পয়চা পাম, ইয়াৰে প্ৰথমতে এহাল মাইকি পাতিহাঁহ কিনিম, হাঁহে কনি পাৰিলে সেই কনি উমনিত্দি পোৱালি জগাম। হাঁহপোৱালি ডান্দৰ হলে তাৰে গোটাচেৰেক মান বেচি এজনী ছাগলী ল’ম। সেই দৰে ছাগলি-পোৱালি হলে, গাখীৰ খিনি বেচি পেৰু পুহিম। পোৱালি বিলাক বেচি ধন সাঁচি সাঁচি এজন ভাল গাখীৰতী গৰু ল’ম। গৰুবো সেই দৰে পোৱালি হৈ হৈ এগোহালি হব; তেতিয়া তাৰে ডমৰা, আৰু চেউৰী গোটাদিয়েক বেচি, এজনী মঁহ ল’ম। মঁহে সেই দৰে গাখীৰ বেচি, আৰু পোৱালি শকত হলে তাৰে বেচি, ধন সাঁচিম! এই দৰে ধন সাঁচি এজনী ভাতী হাতী ল’ম। পাছে হাতীগড় লোৱা মানুহৰ লগত, ল’লাগি, গড়ৰ ভাগ ল’ম। গড়ত হাতী, ভালেমান পৰি দুটা মান দঁতাল আৰু চাৰি পাঁচ জনীমান মাখুন্দী হা

মোৰ ববিয়াকৈ বাখিম। তেতিয়া মোৰ ধন দেখি, বৰ
 বৰ মানুহে ভাল ভাল ছোৱালী যাচি দিব। আপোন
 ইচ্ছামতে এজনী ডাঙ্গৰ মানুহৰ ঘৰৰ দেখিবলৈ স্তৰনী
 ছোৱালী বিয়া কৰাই ঘৰত সুখ কৰি থাকিম। কিছু
 দিনৰ মূৰত লৰা ছোৱালীও হব। চাকৰ হুঁতেই সকলো
 বন বাৰি কৰি ভাত পানী বান্ধি যতাই দিব। তেতিয়া
 মোৰ বৰটো লৰাই আহি মাতিবহি, “পিতা দেও ! ভোজন
 কৰকহি।” মই এই দৰে (মূৰ জোকাৰি) ক’ম, “হেৰ
 কটা মই এতিয়া ভাত নেখাওঁ।” এই কথা কৈ মূৰ
 জোকাবোতেই মূৰৰ পৰা ঘিউ-কলহ মাটীত পৰি ভাগি
 চূৰ্চুমই হ’ল। তেতিয়া সেই ঘিউৰ গিৰিহঁতে দেখি
 মোৰাই তাৰ পিঠি ছিঙ্গিপেলালে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—যি মানুহে আপোনাৰ পদ বা অৱস্থাৰ
 অধিক বা অসম্ভৱ আৰু দুৰ্ভাৰ আশাত মত্ত হয়, সি কেবলে
 নৈবাশ আৰু দুৰ্দশাগ্ৰস্ত হয়।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—মানুহে ক্ৰুৰাশয় ধৰণ মিঠা মাংস আৰু পণ্ডিতালি গুণত কেতিয়াও বিশ্বাস কৰা যুক্তত নহয় আৰু অতি লোভ কৰাও ভাল নহয়।

দুৰাশা।

এটা মানুহে একলহ ঘিউ কিনি, চাৰি অনা-পয় দিবলৈ বন্দবস্ত কৰি, এক ভাৰী ধৰি, তাৰে মূৰত দি টে গৈছে। বাটত যাওঁতে ভাৰীয়ে মনে মনে ভাবিবলৈ ধৰিলে, “এই যে পয়চা পাম, ইয়াৰে প্ৰথমতে এহাল মাইকি পাতিহাঁহ কিনিম, হাঁহে কনি পাৰিলে সেই কনি উমনিত্দি পোৱালি জগাম। হাঁহপোৱালি ডাঙ্গৰ হলে তাৰে গোটাচেৰেক মান বেচি এজনী ছাগলী ল’ম। সেই দৰে ছাগলি-পোৱালি হলে, গাখীৰ খিনি বেচি পেৰু পুহিম। পোৱালি বিলাক বেচি ধন সাঁচি সাঁচি এজন ভাল গাখীৰতী গৰু ল’ম। গৰুবো সেই দৰে পোৱালি হৈ হৈ এগোহালি হব; তেতিয়া তাৰে ডমৰা, আৰু চেউবী গোটাদিয়েক বেচি, এজনী মঁহ ল’ম। মঁহে সেই দৰে গাখীৰ বেচি, আৰু পোৱালি শকত হলে তাৰে বেচি, ধন সাঁচিম! এই দৰে ধন সাঁচি এজনী ভাতী হাতী ল’ম। পাছে হাতীগড় লোৱা মানুহৰ লগত, লাগি, গড়ৰ ভাগ ল’ম। গড়ত হাতী, ভালেমান পৰি দুটা মান দঁতাল আৰু চাৰি পাঁচ জনীমান মাখুন্দী হাত

মোৰ ববিয়াকৈ ৰাখিম। তেতিয়া মোৰ ধন দেখি, বৰ
 বৰ মানুহে ভাল ভাল ছোৱালী যাচি দিব। আপোন
 ইচ্ছামতে এজনী ডাঙ্গৰ মানুহৰ ঘৰৰ দেখিবলৈ স্মৰনী
 ছোৱালী বিয়া কৰাই ঘৰত সুখ কৰি থাকিম। কিছু
 দিনৰ মূৰত লৰা ছোৱালীও হব। চাকৰ হঁতেই সকলো
 বন বাৰি কৰি ভাত পানী ৰান্ধি যতাই দিব। তেতিয়া
 মোৰ বৰটো লৰাই আহি মাতিবহি, “পিতা দেও ! ভোজন
 কৰকহি।” মই এই দৰে (মূৰ জোকাৰি) ক’ম, “হেৰ
 কটা মই এতিয়া ভাত নেখাওঁ।” এই কথা কৈ মূৰ
 জোকাৰোতেই মূৰৰ পৰা ঘিউ-কলহ মাটীত পৰি ভাগি
 চূৰ্চমুই হ’ল। তেতিয়া সেই ঘিউৰ গিৰিহঁতে দেখি
 গোবাই তাৰ পিঠি ছিন্দিপেলালে।

ইয়াৰ তাৎপৰ্য্য এই—যি মানুহে আপোনাৰ পদ বা অৱস্থাৰ
 অধিক বা অসম্ভৱ আৰু দুৰ্লভ আশাত মত্ত হয়, সি কেৱলে
 নৈবাশ আৰু দুৰ্দশাগ্ৰস্ত হয়।

